

י"ב בטבת תשפ"ה
12 בינואר 2025

נייר עמדה של אגודת העיתונאים ירושלים

בעניין הצעת חוק הפרטת תאגיד השידור הציבורי הישראלי

אגודת העיתונאים ירושלים מבקשת להביע את עמדתה הברורה נגד הצעת חוק הפרטת תאגיד השידור הציבורי הישראלי, הצעת חוק שמשמעותה היא ביטול השידור הציבורי בישראל, הפסקת השידור בערוצים ייחודיים המיועדים לאוכלוסיות ייחודיות, וכריתת מטה לחמם של מאות עובדים תוך החלשת ירושלים - בירת ישראל והפסקת שידורי "קול ישראל מירושלים" שהחלו עוד לפני קום המדינה.

א. תקציר הדברים

שמה של הצעת החוק – הפרטת תאגיד השידור הציבורי הישראלי, הוא שם מטעה, שנועד להסתיר אמת פשוטה: מטרתה היא הפסקת השידור הציבורי הישראלי וביטול שורה ארוכה של תחנות רדיו וטלוויזיה, תוך העברת משאבי השידור הציבורי לגוף פרטי, הנתון לשליטת בעלי הון ומקורבים לשלטון.

הצעת החוק, שהוגשה במסלול פרטי עוקף ייעוץ משפטי, היא למעשה הצעת חוק ממשלתית לכל דבר ועניין, והיא מקודמת מבלי שנערכה עבודת מטה מסודרת, ללא דיון ציבורי ובהיעדר כל תשתית מינימלית. כפי שניתן לראות בהצעה, היא מבוססת על אמירות פופוליסטיות שנכתבו כלאחר יד ללא בדיקה ולעתים ללא קשר למציאות, על אדנים עובדתיים שגויים מהיסוד, וכן היא מתעלמת לחלוטין מהיקפו ומאופיו של השידור הציבורי, תוך בלבול מכוון שיוצר הטעיה.

בנייר עמדה זה תעמוד אגודת העיתונאים ירושלים בקצרה על חשיבות השידור הציבורי, על הבעייתיות הרבה בהצעת החוק ועל כך שהאמירות וההנחות שעל בסיסן היא מקודמת אינן נכונות, וכל מטרתן להסתיר את העובדה שממשלת ישראל אינה מעוניינת בשידור ציבורי שהיא אינה שולטת בו.

ב. העדר תשתית מקצועית ושיקולים זרים

1. תאגיד השידור הציבורי הישראלי הוקם לאחר שוועדת לנדס, שהוקמה מכוח החלטת ממשלה, מסרה את המלצותיה. הוועדה שמעה עשרות מומחים/ות, בעל/יות מקצוע ועיתונאים/ות בטרם המליצה על סגירת רשות השידור ועל הקמת התאגיד.
- בעקבות המלצות הוועדה התקיימו עשרות דיונים בכנסת על נוסח החוק, ומאות מומחים, אמנים, בעלי מקצוע ועיתונאים הגיעו לכנסת והביעו את עמדתם.
- כמו כן, לאורך כל ההליך התקיימו מגעים רצופים עם ארגוני העובדים, שייצגו את עובדי/ות רשות השידור ועמדתם נשמעה ולעתים גם התקבלה.

2. בניגוד להליך הסדור שבוצע ערב הקמת התאגיד, אנו רואים ורואות כיצד בהינף יד, בלא בדיקה ללא תשתית עובדתית מתאימה וללא דיון ציבורי, בשיטה קלוקלת של הצעת חוק פרטית מטעם הקואליציה, מתקבלת החלטה על סגירת התאגיד, לרבות הדממה מוחלטת של רשתות טלוויזיה ורדיו, שלא יהיה להן תחליף.
החלטה דרמטית כאמור, שאינה מבוססת על תשתית מקצועית - אינה יכולה לעמוד.
3. כפי שנסביר להלן, דברי ההסבר בהצעת החוק הם כסות ריקה לרצון לסגור את התאגיד, מאחר ש "מה שווה התאגיד אם אנחנו לא שולטים בו" (מירי רגב).
למעשה, מאחורי הרצון לסגירת התאגיד עומדים שני אינטרסים ברורים, המשולבים זה בזה: האחד - סגירת ערוצי תקשורת שאינם מיישרים קו עם הממשלה; והאחר - העברת משאבי השידור לגופים פרטיים המקורבים לממשלה בכלל, ולשר התקשורת בפרט.
- ג. **עליית חשיבותו של השידור הציבורי בעידן הרב-ערוצי**
4. אחת הטענות השגויות בהצעת החוק היא שבעידן רב-ערוצי ניתנת "התייחסות מגוונת ופרטנית לכל חלק באוכלוסייה". אמירה זו אינה מבוססת על תשתית עובדתית כלשהי או עבודת מחקר. במקרה הטוב מדובר בהשערה ובמקרה הפחות הטוב בהטעייה.
5. למעשה, דווקא בעידן הרב-ערוצי, הרשתות החברתיות והאפליקציות, התחזקו מאוד השידורים המסחריים והשידורים המוטים מטעם גורמים מדיניים ופוליטיים, כל זאת ללא כל פיקוח.
האם באמת חושב מגיש הצעת החוק שעלינו להפקיר את הזירה התקשורתית לערוצי טיק-טוק, בוטים בפייסבוק או משפיענים באינסטגרם? האם אלה משקפים "התייחסות מגוונת ופרטנית" שמדינת ישראל מבקשת שתונגש לאזרחיה ותושביה?
6. העברתו של השידור הציבורי (כולו או חלקו, תוך סגירת החלק האחר) לידי גורמים פרטיים, הופכת את השידור הציבורי לשידור מסחרי, הכפוף לגורמי כוח בעלי זיקה פוליטית. מאידך, שמירה על שידור ציבורי, שמנותק מהשפעות פוליטיות וכלכליות, היא הבסיס לשמירה על חופש הביטוי, חופש העיתונות, ומשכך - על הדמוקרטיה.
7. האגודה חוזרת ומדגישה כי דווקא בעידן זה, כאשר שידורים מסחריים מוטים מתרחבים והמרחב התקשורתית מאפשר השפעה סמויה וגלויה של גורמים אינטרסנטים רבי השפעה - מחברות מסחריות ועד ישויות זרות וארגוני טרור, נדרש קול אחד שאינו מוטה מסחרית או פוליטית, שאינו נשלט על ידי אנשי עסקים רבי עוצמה, ישויות זרות או פוליטיקאים חסרי מעצורים.
8. קול זה יכול להיות אך ורק השידור הציבורי. לא בכדי השידור הציבורי, המבוסס ברוב הדמוקרטיה המערביות, הוא המגדלור של העיתונות החופשית, הנקייה והמשוחררת מלחצים.
על כן, קיומו של שידור ציבורי הכרחי היום יותר מתמיד, וכל ניסיון להציג תמונה אחרת חוטא לאמת ומבוסס על שיקולים זרים ורצון להכחיד כל מי שמגלה עמדה עצמאית נטולת השפעה ומורא.

9. בהקשר זה נבקש לציין כי התאגיד, מכוח היותו תאגיד שידור ציבורי – ממלכתי, חבר באיגוד השידור האירופי (EBU). האיגוד התריע כבר מספר פעמים כי הפרטת התאגיד תוביל לכך שישראל לא תהיה חברה באיגוד. מעבר להשלכות המדיניות שיש לאירוע כאמור, מדובר בביטול השתתפותה של ישראל בתחרות האירוויזיון. יש לזכור כי מדובר באחד מאירועי השידור הגדולים בתבל, המאפשר להציג את הצדדים היפים של מדינת ישראל, אשר לאורך השנים הביא כבוד רב למדינה, והווה מקפצה בינלאומית לאמנים ישראלים רבים.

ד. קול ישראל - רדיו ציבורי במיטבו

10. קול ישראל כולל אשכול של תחנות שנועד ליצור בסיס לשידור רחב – מבחינת תכניו ומבחינת קהליו. אשכול זה כולל את הרשת המואזנת ביותר בישראל, רשת ב', רשתות מוסיקה ורשתות ייעודיות וייחודיות, הפונות לקהל נישה. בזכות אשכול התחנות מציג קול ישראל את חזון השידור הציבורי במיטבו: עצמאי, איכותי, רחב היקף ומציע מענה כמעט לכל מאזין.

אשכול התחנות מאפשר לקיים בסיס טכני ומנהלי, שמשמש את כל הרשתות וחוסך בעלויות. ברור לכל בר דעת, כי חלק מהרשתות אינן בעלות יכולת לעמוד באופן עצמאי בלא קיומו של האשכול.

11. הצעת החוק מבקשת לבטל את האשכול ולמעשה לסגור את השידור של שורה ארוכה של תחנות ייעודיות ונישתיות. **התוצאה תהיה גדיעת שורה ארוכה של שידורים, ששום תחנה או גוף שידור אחר לא ישדר: שידורים לעולים; שידורי מורשת; תחנה למוזיקה ישראלית; שידור מוזיקה קלאסית; ועוד.**

הניסיון לטעון שלרשתות מסוג זה אין רייטינג הוא דמגוגי במקרה הטוב. מלכתחילה מדובר בשידורים נישתיים שמיועדים לפלח צר של האוכלוסייה. זאת משמעות השידור הציבורי, ולכן אין לו תחליף. הוכחה ברורה לדמגוגיות של הטענה אפשר למצוא באחוזי ההאזנה של רשת ב' - שפונה לקהל הרחב – אחוזי ההאזנה הגבוהים והטובים ביותר באופן עקבי.

12. אגודת העיתונאים ירושלים אינה מעלה על הדעת שיש הצדקה כלשהי לסגירת התחנות הייעודיות, מלבד העובדה שהן אינן כלכליות ולכן לא יהיה אף גורם פרטי שירצה להפעיל אותן. על מזבח זה יוקרבו השידורים לעולים, לדוברי הערבית, לקהל המסורתי ולחובבי המוזיקה העברית והמוזיקה הקלאסית, תוך התנערות מוחלטת מחובתה של המדינה לדאוג לכלל אזרחיה ותוך הפקרת המרחב התקשורתי לגורמים זרים שימהרו להיכנס לחלל שיווצר.

ה. הטלוויזיה הציבורית

13. בכל הכבוד, טלוויזיה ציבורית אינה מבוססת רייטינג בשעות צפיית שיא ובכלל. כידוע לכל העוסק בתקשורת, רייטינג בטלוויזיה מבוסס על תוכניות שלא תמיד יש להן מקום בשידור הציבורי.

ניסיון להפוך שידור ציבורי בטלוויזיה לעתיר רייטינג הופך את השידור למסחרי, ולכן אין בו טעם, וכל ניסיון לתלות את השידור הציבורי באחוזי צפייה, נדון לכישלון.

בהקשר זה נדגיש כי אופי הצפייה בטלוויזיה שונה מאופי ההאזנה לרדיו, ולכן אין לגזור גזירה שווה מדפוסי צפייה ומדפוסי האזנה.

14. כמובן שאין בכך כדי להצדיק שידור בלא רייטינג בכלל. אלא שיש להפריד בין צפייה בשעות שיא – מול התחרות של השידור המסחרי, לצפייה בשעות מחוץ לשעות השיא וצפייה בשידורי הווידאו טי.וי. (כאן בוקס).
ואכן, אחוזי הצפייה בתכניות של השידור הציבורי, כולל צפייה בכאן בוקס, מעידים שיש קהל צופים לתוכן איכותי, ויש צופות וצופים רבים לשידור הציבורי – בדפוסי צפייה שונים מזה של השידור המסחרי.
15. נקודה נוספת שיש לשים לב אליה כי השידור המסחרי מזניח לעתים קרובות אוכלוסייה מבוגרת ואוכלוסייה מוחלשת, מסיבות של כוח קנייה והיכולת למכור פרסומות. השידור הציבורי נותן מענה גם לאוכלוסיות אלה.
16. כמו כן, הטלוויזיה הישראלית מהווה בית לשידורי ספורט רבים, לרבות שידורי האולימפיאדה, אשר בהם משתתפים ספורטאים ישראלים. ספק רב בעניינו אם טלוויזיה מסחרית תמהר לקחת על עצמה שידורי ספורט של תחרויות בענפים שאינם כדורגל.

ו. קול ישראל מירושלים

17. "קול ישראל מירושלים" אינו רק סיסמה. במשך עשרות שנים רשות השידור, ואחריה התאגיד, היו אבן שואבת לעיתונאים, אנשי מקצוע ומנהלה, שעבדו והתפרנסו בירושלים. בעיר שמתקשה למשוך אליה תושבים חדשים ונאבקת בהגירה שלילית, סגירת התאגיד תוביל לפיטורים של מאות עובדים ועובדות, ותשאיר את ירושלים בלא מקום פרנסה לעיתונאים/ות ולעובדי/ות תקשורת.
- אם תרצו – הרשתות הזרות, שאינן מחביבותיו של שר התקשורת הנוכחי, יישארו כלי התקשורת הכמעט יחידים שפועלים מירושלים, בירת ישראל.
18. בעניין העובדות והעובדים בתאגיד, נבקש לציין - חלק גדול מאותם עובדים כבר פוטרו מרשות השידור עם סגירתה לצורך הקמת התאגיד. עובדים אלו נותנים את ימיהם ואת לילותיהם למען השידור הציבורי, ואסור לה למדינה לגזור עליהם פיטורים נוספים, רק בשל מאווים פוליטיים שאין מאחוריהם טעמים מקצועיים.

ז. סיכום הדברים

תאגיד השידור הציבורי הישראלי אינו חף מבעיות. תמיד יש מקום לשיפור, אך גם היום, השידור הציבורי בישראל הוא שידור ראוי, וחובה על כל איש ואישה שהדמוקרטיה וחופש העיתונות חשובים להם, לקום ולהתנגד להצעת החוק להפרטת התאגיד, שמשמעותה סגירת ערוצי תקשורת ייחודיים וחיוניים, ושליטה בתקשורת על ידי גורמים בעלי עניין מסחרי ופוליטי.

אגודת העיתונאים ירושלים מבקשת לציין כי בכוונה תחילה לא נכנסה לסוגיות משפטיות שונות ולהיעדר חוקתיות מובהקת, והיא עוסקת בנייר עמדה זה אך ורק בעובדות, שראוי שיהיו לנגד עיניו של כל מי שהדמוקרטיה יקרה ללבו.